

bij den buitenman immer ontbeert. Zijn klein burgerlijke afkomst maakte dat tegen zijn schilder worden niet de oppositie was, welke in een hooger omgeving niet zou zijn uitgebleven in een tijd, toen dit vak onverenigbaar werd geacht met het begrip „gentleman”. Hamerton gaat zoo ver, des jongelings onschoon voorkomen, dat hem bij maatschappelijk, galant en wereldsch succes niet behulpzaam kon zijn, mede tot een bijzondere gunst der fortuin te rekenen, en wijst, met meer recht, op het feit dat hij dien eigenaardigen korten, gedrongen lichaamsbouw had, die in zijn geval, als in vele andere, gepaard gaat met fysieke kracht, groote taaiheid en volhardingsvermogen en een volmaakte gezondheid. Zeer zeker kan verder de gelegenheid tot werk, dat voor den waterverfteekenaar en paysagist niet anders dan een voortreffelijke leerschool kan geweest zijn, en waarin hij tevens een bescheiden bestaan vond, gerekend worden tot de feiten die den schilder gemaakt hebben tot den meester die hij werd, al is het karakter van den man hier zeker het voornaamste element. Zoo gunstig ook al deze factoren schijnen, het is in de eerste plaats het karakter van den man, dat ze gebruikt, en het is zeer moeilijk de som van een levenslot op te maken zonder ook dat te kennen.

Ongaarne zou ik den voortreffelijken Hamerton onder de . . . minder wijze menschen rekenen, maar toch is de verzoeking groot om hier het aardige woord aan te halen:

Wie sich Verstand und Glück verkettten
Das fällt den Toren niemals ein.

„Boffen” alleen maakt wel eens een carrière, doch doet niet een leven slagen.

Turner is ongetwijfeld als kunstenaar voorspoedig, als mensch daarom waarschijnlijk niettemin zeer ongelukkig geweest. Twee gedachten die allereerst moeten worden vastgehouden, willen wij verzoend raken met deze derde: dat deze fijne en hooggestemde kunstenaar als mensch eenige op zich zelf beschouwd volstrekt lage eigenschappen had. De eerste en ergste van deze onfraaie ka-

raktereigenschappen, en tevens die, welke het minst verenigbaar schijnt met ware grootheid, was zijn hebzucht. Deze groote schilder was niet meer of minder dan een duitendief. Het ergste wat in dit opzicht van hem als vaststaand feit wordt vermeld, is, dat hij latere drukken van de prenten in zijn *Liber Studiorum* voor eerste verkocht. Zeer stellig zal hij bij deze even onwaardige als oneerlijke daad zijn geweten hebben gestild met, ten eerste het nog eens onderhanden nemen der platen, zoodat zij zoo goed als nieuw waren, ten tweede zijn bittere opinie over het publiek „a pack of geese”. Maar over het algemeen wordt hij, zonder dat dienaangaande veel details bekend bleven, vrijwel als een gierigaard beschouwd, hoewel, zooals wij later zullen zien, deze gierigheid somtijds werd verdreven door opwellingen en daden, zoo genereus, dat een gul man ze hem zou mogen benijden.

Een andere weinig sympathieke eigenschap van Turner was zijn toemeloose eerzucht, een eerzucht die den vorm aannam van een voortdurende bewuste en opzichtige concurrentie met groote voorgangers, met name Claude, van wien zeer veel schilderijen in Engeland zijn. Het was een mededinging die bijna een vervolging geleek. Als monument van deze eerzucht blijft zijn uiterste beschikking, om enkele schilderijen, die inderdaad verbeteringen op Claude's trant zijn, naast die van den ouderen meester te hangen. en zijn *Liber Studiorum*, dat op een bijna kinderachtige wijze het *Liber Veritatis* in de schaduw tracht te stellen. Een geheimzinnigheid in zijn manier van leven, die nimmer van de waardigste schijnt geweest te zijn, een op achterbaksche wijze najagen van zeer grove geneugten in zeemanskroegen en bordeelen, wordt hem verder ten laste gelegd. Alles dingen, die, laat ons daar zeker van zijn, zeker niet wijzen op een gemoed vol bevrediging en geluk. Laten wij ons haasten, voor wij het levenswerk bezien, nog van den mensch zelf eenige trekken te vertoonen,